

SPECIFIKA VE VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE SPU

PhDr. Ivana Márová, Ph.D.

Podmínky vzdělávání žáků se SPU

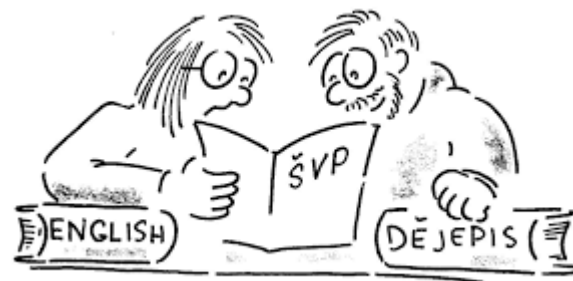
Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělání

□ Vymezuje

- Klíčové kompetence (6)
- Vzdělávací oblasti (9)
- Průřezová témata (6)

□ ŠVP je upraveno dle potřeb žáků se ZP/ZV

- Možnost zřízení speciálních vyučovacích hodin
- Předměty speciálně-pedagogické péče
- Současně je uvedeno, jaké kompenzační pomůcky, speciální učebnice, apod. budou použity
- Vyšší časové dotace
- Úprava očekávaných výstupů – reálné a splnitelné
- Možnost využití asistenta pedagoga

Úprava obsahu vzdělávání

- Obsah vzdělávání žáků s SPU se nijak výrazně **neliší** od obsahů majority
- **Nezbytný** kvalifikovaný personál, vhodné podmínky vzdělávání, spolupráce s poradenským centrem
- Nutnost posilování dovedností čtení a psaní, schopnosti porozumět textu, práce s učebnicí, didaktickým materiálem
- **Kompetence k učení a řešení problémů** ovlivněny
 - ▣ Podporovat koncentraci, „potlačovat“ hyperaktivitu, impulzivitu
- Komunikace = obtíže při písemné komunikaci
 - ▣ Záležitost nápravy čtení, psaní a pravopisu
- **SPU = podávané výkony neodpovídají rozumové úrovni**
 - ▣ Hyperaktivita, nesoustředěnost, impulzivita, zhoršená koordinace

Formy vzdělávání a podpory žáků s SPU

- **Podpora v rámci vyučování učitelem kmenové třídy**
 - ▣ U žáků s mírnějšími poruchami
- **Integrace žáka s SPU v běžné třídě**
 - ▣ Těžší stupeň poruchy
- **Individuální podpora učitelem**
 - ▣ Podpora speciálního pedagoga/školního psychologa formou dyslektických kroužků, reedukační péče
- **Skupiny individuální podpory při základních školách**
 - ▣ Nejefektivnější
 - ▣ Často se jedná o integrované žáky kmenové třídy – odcházejí na vybrané předměty do třídy speciálního pedagoga

Formy vzdělávání a podpory žáků s SPU

- **Speciální třídy pro žáky se specifickými poruchami učení**
 - V. č. 27/2016 Sb.; § 16 z. č. 561/2004 Sb.
 - Třídy se zřizují při ZŠ pro žáky, u nichž jsou diagnostikovány SPU a preferují individuální přístup společně s reedukační péčí
- **Základní škola pro žáky se specifickými poruchami učení**
 - Reedukační přístup v celém vyučovacím procesu
- **Třídy při dětských psychiatrických léčebnách**
 - Žáci s těžkými stupni SPU společně s kombinací poruchy pozornosti
 - Terapeutická a medicínská podpora
- **Individuální a skupinová podpory v pedagogicko-psychologické poradně (PPP)**
 - Reedukace v rámci edukativních a stimulačních skupin
 - Popř. individuální náprava

Současnost

- Mertin, Kucharská, 2007 (IPPP) – **Třístupňový model péče**
- **Individualizovaná pomoc učitele – 1. stupeň péče**
 - Okamžitou intervenci poskytuje učitel (oblast čtení, psaní, počítání) + spolupráce s rodinou
 - Délka optimálně 6 měsíců – snaha o eliminaci obtíží
- **Plán pedagogické podpory – 2. stupeň péče**
 - Intervence poskytovaná učitelem je konzultovaná s pracovníkem školního poradenského zařízení či s PPP
 - Vypracování Plánu pedagogické podpory
 - 3 – 6 měsíců
- **Specializovaná intervence na odborném pracovišti – IVP – 3. stupeň podpory**
 - Komplexní diagnostika žáka – návrh intervence a vhodných postupů

Individuální vzdělávací plán

- Vyhláška č. 27/2016 Sb. O vzdělávání žáků s SVP a žáků nadaných
- Umožňuje upravit vzdělávání pro žáky s SPU tak, aby bylo dosahováno souladu mezi vzdělávacími požadavky a skutečnými možnostmi
- Povoluje **ředitel školy** s písemným doporučením školského poradenského zařízení na žádost jeho zákonného zástupce
- IVP vychází z **učebních dokumentů školy**
- Musí být vypracován **nejlépe před nástupem žáka do školy**, nejpozději 1 měsíc po nástupu
- V průběhu celého školního roku může být upravován podle potřeb
- Za vypracování odpovídá ředitel
 - ▣ Podílí se učitelé daných předmětů pro něž je IVP vypracováváno, rodiče i žák samotný
- Školské poradenské zařízení poskytuje podporu a vyhodnocuje dodržování stanovených postupů a opatření

Strategie práce s žáky s SPU

□ Vztahy

- Žáci s SPU se musí cítit emocionálně přijati
- Nutnost posilování sebevědomí
- Mluvit s žákem o příčinách selhávání
- Podpora tvořivosti

□ Konzultace s rodiči

- Rodiče často mívají pocit viny
- Nutno objasnit emocionální stav dítěte – selhání, snížené sebehodnocení, neschopnost vyjádřit pocity
- Nezbytná vzájemná spolupráce

□ Výkonnost

- Chyby nesmí být brány jako negativní prvek, ale nutná součást učebního procesu
- Analýzy silných stránek dítěte a jejich využití

Strategie přístupů k vzrůstající pozornosti

- Pozornost zaměřena k nesprávnému podnětu
- Zahájení pozornosti
 - ▣ Pohotovost, připravenost a motivace k výuce
- Zaměření pozornosti
 - ▣ Bdělost a dostatek energie
 - ▣ Studenti s ADHD si musí osvojit správné strategie pozornosti (jak zaměřit), rozvažovat, být pohotoví, umět vyslechnout otázku ještě před samotnou odpovědí
- Udržení pozornosti
 - ▣ Vyžaduje koncentraci po dostatečně dlouhou dobu
 - ▣ Schopnost udržení je nutná pro získání důležitých informací

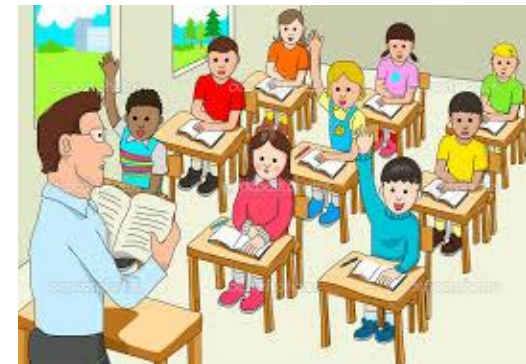
Strategie přístupu k zvládnání impulzivity a hyperaktivity

- Uzpůsobení kurikula
 - ▣ Aktivní činnosti udrží jejich pozornost + zvýší motivaci
- Schopnost čekat
 - ▣ Poskytovat verbální a motorické odpovědi, zatímco čekají
 - ▣ Stručné přesné informace při řešení jednoduchých úkolů
- Jasná časová organizace
 - ▣ Krátké požadavky, redukovat množství činnos
 - ▣ Střídání pohybových úkolů s úkoly statickým
- Možnost pohybu při vyučování
- Zařazování pauz mezi činnostmi

Obecné zásady podpory ve třídě

- Posadit žáka blízko k učiteli, vedle klidného dítěte (?)
- Vysvětlovat novou látku srozumitelně, v jednoduchých větách
- Dávat jasnou zpětnou vazbu
- Domluvit se na úkolech – krátké termíny, známkování
- Vyhnout se únavě, rychlému rytmu
- Pomoci žákovi najít jeho správné tempo práce
- Nechat jej odpovídat na otázky i mimo stanovené pořadí
- Nenavazovat po sobě těžké aktivity
- Pomocť žákovi v počátku plnění úkolu
- Být trpělivý s jeho pomalostí

Obecné zásady podpory ve třídě

- Nechat žáka objevovat své schopnosti a využívat je také při skupinových aktivitách ve třídách
- Je nutné rozvíjet poznatky o poruchách učení (kompetence učitele)
- Volit vhodné strategie učení (dle typu žáka)
- Rozvoj strategií vědoucích ke zlepšení organizace vlastního času
- Rozvoj metakognice – vhodné způsoby myšlení, zhodnocení vlastních dovedností/slabostí, poučení se z vlastních chyb
- Sociální a emocionální strategie
- Prostředí, v němž je žák podporován a cítí se bezpečně